

FOLK OG LAND

A fortolke loven vil si å forderve den.

Advokatene dreper lovene.

Napoleon.

Utløst i Norge.
Tasovn. 79
Herr Kristian Skard

Høyesterettsadv. Gustav Heber:

Gode og dårlige kjøpmenn

Einar Tambarskjelve var i 1030-årene lagmann og ordfører for hele Frosta Lagdømme. På lagtinget holdt han da en tale, hvori han bl. a. sa: I, våre dårlige kjøpmenn, trøndere, da I solgte deres konge (Olav Digre) og fikk i bytte en mærr og en folunge (Alfiva og den umyndige Svein Knudssønn). Siden er vi blit styrt av både gode og dårlige kjøpmenn. Den smar-

teste av disse var Audun Hugleikssøn Hestakorn til Hegranes. Utstyrt med de mest vidtgående fullmakter på latin dro han i året 1295 til Filip den 4de og smadde Frankrig og vendte derfra tilbake med en alliansetraktat og en subsidietraktat og desuten som forskudd på subsidiene 6.000 Kølnske mark sølv a 233 gr., hvorved hans herre Eirik Magnussønn fikk betalt hele sin bunnløse gjeld og vel så det. Han hadde også med seg 3 franske adelsmenn, som skulle ta hertug Håkon Magnussønn i nærmere ettersyn. De tok mål av ham, men han inngjød dem ikke den fornødne tillit, hvorfor de frarådet den franske konge å betro ham sin slektning comtesse Isabella de Joigny som hustru hvorfor det ikke ble noe av, at hun med tiden ville blitt norsk dronning. Da hertug Håkon i 1299 ble konge, lot han uten lovmål og dom fengsle Audun og deretter lot han ham myrde i 1302. Han konfiskerte hele Auduns formue, men kunne ikke få solgt den, da ingen dengang ville kjøpe røvet gods, hvortil selgeren ikke ville ha noen hjemmel, da godset ikke var blitt kongen tilkjent ved noen dom. Vi leter forgjeves i D. N. etter en sådan. Senere er Audun av våre profesjonelle historikere blitt beskyldt for landssvik, og vi gjenfinner nå denne beskyldning gjentatt i våre

konversasjonsleksika, skjønt beskyldningen har det felles med Norsk Hydros kvælstoffoksyd, at den er grepet helt ut av luften. Vi er også etter Auduns tid blitt styrt av fremrakende kjøpmenn og statsmenn som f. eks. Christian Michelsen. Nils Ihlen var også en god kjøpmann, og vi skylder ham takk for, at han greide å holde oss utenfor den 1ste verdenskrig. Men regjeringen Nygårdsvold var i et hvert fall ikke flinkere kjøpmenn enn trønderne, da disse solgte sin konge mot en mærr og en folunge. Det å kapitulere er i og for seg ingen forbrytelse. Det kan oppstå situasjoner, hvor det er det eneste riktige. Samtlige medlemmer av regjeringen Nygårdsvold må utvilsomt ha ansett den forhastede og betingelsesløse kapitulasjon den 10.6. 1940 som det eneste riktige etter det vett Gud hadde gitt dem, og som der tales om i Landslovens Kristendomsbolk kap. 9 og 10. De har derfor utvilsomt gjort sitt beste, og noe mer kan man ikke forlange av noen, men det er oss tillatt å beklage, at deres beste ikke var bedre. Da Napoleon den 1ste hadde myrdet hertugen av Enghien, sa Talleyrand derom: Det er verre enn en forbrytelse, det er et feilgrep, og det samme må det være oss tillatt å si om den forhastede og betingelsesløse kapitulasjon i juni 1940. Det som da burde ha vært gjenstand for forhandling var ikke noen kapitulasjon fra vår side, men på hvilke vilkår vi skulle tillate tyskerne det, som da sto med ryggen mot den svenske grense. Hitler hadde jo gitt dem ordre til å marsjere sydover, og hadde dette vært mulig for dem, ville jo dette ført til, at de dro seg vekk fra Narvik og jern-

(Forts. side 8).

Fremdeles!

Frontsykesøster straffedømt

I 1942 meldte en ung dame seg frivillig til det tyske røde kors som sykesøster. Hun hadde vært medlem av Nasjonal Samling siden 1940. Hun tjenestgjorde som sykesøster forskjellige steder i Tyskland inntil kapitulasjonen, da hun ble tatt til fange av amerikanerne. Siden har hun oppholdt seg i Tyskland, men er nå kommet hjem og har vedtatt forelegg på fengsel i 120 dager betinget for sitt medlemskap i NS og sin tjenestgjøring som sykesøster i det tyske røde kors.

Skal det ikke snart være slutt på denne skjendelse? Ennå engang må vi sette fingeren på det uverdige i å aksjonere mot sykepleiersker som under Røde Kors' internasjonale merke øvet barmhjertighet.

— Og hva sier den Vest-Tyske regjering om denne deskriminering av Tysklands Røde Kors?

Verdenssituasjonen idag og vårt standpunkt

I en dyptpløyende artikkel tar Ørnulf Myklestad opp spørsmålet om vår stilling til verdenssituasjonen og peker på det han mener må være det viktigste: **kamp mot kommunismen, toleranse og samarbeide med alle fremskrittvennlige krefter.**

Danske røster om det politiske rettsoppgjør:

Ingen våget å advare i 1945

En plett på rettspleien
å gi tilbakevirkende lover

Det danske folketing har behandlet benådningene av «krigsforbryterne», og de fhv. samarbeidspolitikere forsøkte da ennå engang å «redde ansiktet» og reddet seg selv ved ekstra straff for de 60 politiske fanger, som ennå sitter i fengsel. På forhånd var det besluttet at ingen av 9. aprils og besettelsestidens politikere skulle tiltales og uvildig undersøkelse av Rostocksaken gikk man utenom. Det er verd å notere seg at Svenning Rytters anklage for bedrageri mot Riksdagen ble erkjent riktig av partilederne.

Forut for Folketingets behandling av saken hadde bladet Politiken arrangert en rundebordsamtale mellom «borger og modstandsmand» som det heter i referatet og herunder uttalte direktøren for Dansk Røde Kors, Aage Schoch, som var medlem av Frihetsrådet, at «Vi kan visst godt understreke at det var den dobbelte holdning vi hadde under krigen, på den ene side forhandlingspolitikken og på den annen side motstandskampen, som ga dobbeltheten i rettsoppgjøret. Det var den pris vi måtte betale». — Vise-direktør i fengselsdirektoratet Hye-Knudsen opplyste at straffeloven nå er forandret så at man ikke igjen behøver lover med tilbakevirkende kraft. — Høyesterettsdommer Heise sa bl. a.: «Når man gjennomfører en ekstraordinær straffelov, som krever dannelse av en ny praksis og dømmer i en tid hvor det hersker megen harme, så blir dommene påvirket derav, måskje i forskjellig grad». Det fører for langt å gjengi hele referatet og hovedinntrykket kan sammenfattes i hva Aage Schoch sa tilslutt: «Ja, problemet er uløselig, man begår urettferdigheter hva man enn gjør».

Av større interesse er hva landsrettssakfører Erik Pontoppidan sa på sin 60 års dag til Politiken, i hvis styre han sitter. Vi gjengir litt av intervjuet:

— Utrensingen er et av de juridiske problemer, som stadig opptar sinnene?

— En tilbakevirkende lovgivning er alltid et onde.

— Er det ikke litt sent, juristene kommer tanker om det?

— De har ikke hatt noen rimelig sjanse for å gjøre innsigelse. Ved krigens opphør var utrensningen i virkeligheten avtalt mellom motstandsbevegelsen og politikere. Men jeg vil gjerne gjenta, at et demokratisk samfund aldri burde lovgi bakover. Mussolini gjorde det i sitt fascistiske Italia, og dengang protesterte man verden over. Hvis straffe loven i et rettsamfund skal være tilbakevirkende, kan det kun være i formildende og aldri i skjerpene betydning.

— Man har fryktet for folkestemningen?

— Ved krigens opphør var folket oppfylt av hevnfølelser, og det er forståelig nok. Vi burde ha hatt noen hurtig arbeidende krigsdomstoler med en spesiell anklagemyndighet. Den sendrektige rettspleie, som idømte og eksekverte dødsdommer flere år etter krigens opphør, var barbarisk.

— Senere ble man human og benådet?

— Hvis De har Folketingsdebatten i tankene, så kunne jeg godt tenke meg, at de skiftende justisministre var stått opp og hadde sagt, at de hadde handlet etter beste overbevisning, og at den ikke lot seg påvirke av stemningsbølger. Men desverre er det så få selvstendige personligheter i dette land. Man har ingen anskuelser og ingen overbevisning å forsvare, men kun et affabelt Gudbevar's hvis d'herrer vil ha det på en annen måte, så kan de også få det. Det er et spørsmål om, hvor vidt man har en justisminister eller enden av et peneskaft. Personlig kan jeg godt like, at der er én, som har og tar ansvaret, og jeg holder med Luther i, at det kan være usik-

(Forts. side 8).

FOLK og LAND

Ansv. utgiver og redaktør:

Finn Brun Knudsen.

Telefon 55 76 56. Postboks 1407.

Ekspedisjon: Kierschowsgt. 5, Oslo — Tlf. 37 76 96

Teori og praksis

Det er mange år siden det ble utbasunert at Arbeidsriverforeningen, Landsorganisasjonen og andre sammenslutninger hadde erklært seg enig med regjeringen i at tidligere NS-folk som hadde sonet den dom de var ilagt skulle opptas i samfunnet igjen som likeverdige borgere.

Siden er det sagt ved alle festlige eller offentlige anledninger at denne bestemmelsen følges og at alt bare er fryd og gammen — det politiske etterkrigsoppgjør er snart forbi — «ro om rettsoppgjøret». Ja det menes at det er kommet så langt at tidligere NS-folk fortrenger «gode nordmenn» i statstjenesten, som stortingsmann Løberg hevdet i et foredrag for en tid siden.

Vi som har vært berørt av det politiske etterkrigsoppgjør vet noe annet. Vi vet at de som er kommet inn i offentlig stilling igjen har vært nødt til å begynne helt nede fra i stillinger hvor deres kvalifikasjoner og erfaringer ikke kan komme til sin rett. Vi vet også at det er tusener — som på tross av iherdige forsøk — ikke er kommet inn igjen i offentlig stilling. Vi vet at det er tusener som ernærer seg og sine i yrker som er dem helt fremmede fordi de ikke kan komme inn i de stillinger hvor de kunne hevde seg og hvor de hører hjemme.

Offentlig snakkes og skrives det som om alt er i skjønneste orden, men i praksis holdes tidligere NS-folk utenfor. Det går i det stille. Offisielt tas det ingen bestemmelse som kan virke diskriminerende, men underhånden gis der direktiver som sjelden kommer frem.

Sjelden sa vi, men det hender.

Oslo skolestyre ansatte i forrige uke 60 nye lærere og 90 nye lærerinner. Under behandlingen av ansettelsene hevdet skolestyremedlemmet Werna Gerhardsen iflg. Verdens Gang 25. 2. 54:

«— at selv om Oslo skolestyre nå er kommet så vidt at det må ta nær sagt rubb og rake av søkerne måtte i anstendighetens navn grensen gå et sted. Hun siktet til at det etterhånden er svært mange tidligere NS-medlemmer som søker seg inn i Oslo-skolen. Arbeiderpartiets gruppe vil i alle fall holde fast på det syn at slike søkere som tok høyere stillinger under krigen eller som ikke før har hatt noe med Oslo og skolen her å gjøre, må holdes vekk fortsatt...»

Dette taler jo for seg selv. Fru stortingspresident Gerhardsen taler her uttrykkelig på vegne av Arbeiderpartiet, hvis regjering først i 1946 og senere i 1949 anmodet de store organisasjonene om å ta tidligere NS-medlemmer «opp i samfunnet».

Her sies det rett ut at faglige kvalifikasjoner intet teller når en søker har vært NS, samtidig som man må ansette «rubb og rake» av dårlig kvalifiserte lærerkrefter.

Når man samtidig er kjent med at det i Oslos skoler fylles opp med hjelpelærere, overåringer, ja sogar med lærerkrefter som er dømt og straffet for så alvorlige ting som utuktighet overfor barn, er bildet fullstendig.

Det er den gamle leksen. Teorien prekes offentlig og avrundes med krav om «ro om oppgjøret», mens praksis går i en ganske annen retning.

manns barriere mot øst i Europa. Han nådde sitt mål å knuse barrieren, men det medførte også at Asias grense ble flyttet vest til Oder-Neisse.

Det er vel dynamittkongen Nobels fredspris verd! Trammæl sitter som bekjent i fredspriskomiteén og han er jo heller ikke ukjent med dynamitten i borehullene fra gamle dager, så her kan ånder møtes.

Et telegram fra London til Stockholms-Tidningen forteller at Sir Winston Churchill er blitt satt opp på kandidatlisten for Nobels fredspris.

Blod, svette og tårer var det han lovet sitt folk, da han i forbund med Moskva gikk til angrepskrig mot den hvite

Slik behandler man oss!

For snart et år siden sendte jeg følgende skrivelse til riksadvokaten:

«Herr Riksadvokaten.

Ved Eidsivatings lagmannsrettsdom av 10 mars 1948 ble jeg bl. a. dømt for medlemskap i arbeidsutvalg og landsstyre i Norges Bondesamband under okkupasjonen.

Spørsmålet om lovligheten av å ha vært medlem av eller hatt tillitsverv i Norges Bondesamband har flere ganger vært forelagt myndighetene ellers i landet, og svaret har vært bekræftende. Eksempelvis i saken mot bonde P. Jæger Leirvik, Foldereid, hvilken sak ble fremmet som en prinsippsak angående det reiste spørsmål, og der retten — uten at dommen ble påanket — avsa enstemmig frifinnelsesdom for dette punkts vedkommende.

(Deretter ga jeg et utdrag av domspremissene i saken, men da disse vil være kjent for leserne utelater jeg det her av plasshensyn.)

Etter det foranstående må det være opplagt at domsavsigelsen i min sak må være feilaktig når det gjelder det her omhandlede punkt. I hvilken grad det har påvirket straffutmålingen tør jeg ikke ha noen bestemt formening om — men, at den omstendighet at retten har ansett også dette forhold for straffverdig — har bidratt til å påvirke stemningen i min disfavør er jeg jo ikke i synderlig tvil om.

Å fremme en spesiell gjenopptagelsesbegjæring synes jeg etter omstendighetene vil være å sette igang et for stort apparat; men jeg vil på den annen side nødig ha sittende på meg en straffedom som savner rettslig grunnlag. Jeg tillater meg derfor å spørre riksadvokaten — etterat De nå er orientert om den rette sammenheng — om det fra Deres side vil bli foretatt noe for å få de uriktige avgjørelser i mitt, og vel også i flere andres, tilfeller korrigert ad offentlig vei. At det kleber en prinsipiell feil ved selve rettsoppgjøret, må jo være hevet over tvil.»

Hobøl, den 28. mars. 1953.

Olga Bjoner.

Den 3. juli fikk jeg følgende svar fra Oslo politikammer: «Deres skrivelse av 28. mars f. å. til Riksadvokaten.

De underrettes herved om at Riksadvokaten den 29. f.m.

har tilskrevet Oslo statsadvokatembete flg.

«Henvendelsen fra Olga Bjoner gir ikke anledning til noen forføyning fra min side. Hun bes underrettet.»

Nå ja, det var jo kort og godt. Ingen urett skal gjøres god igjen når det gjelder oss politisk dømte. En hvilken-somhelst kriminell forbryter ville sikkert blitt behandlet annerledes i en liknende situasjon, men ikke vi.

Det er ovedflødig med videre kommentar.

Olga Bjoner.

Løberg stiller spørsmål

Stortingsmann Løberg har stilt følgende spørsmål til justisministeren:

«Vil regjeringen gjøre rede for hva de i det siste halvår løslatte landssvikere, og de som ennå sitter, er straffet for.»

Interpellasjonen kommer etter sigende opp i Stortinget fredag 5. mars.

Da dette nummer av Folk og Land er trykket tidligere, kan vi først komme tilbake til saken i neste nummer.

«ZWISCHEN STORTING und DOWNING STREET»

het en bok som ble gitt ut i 1941. Boken skal også foreligge i norsk oversettelse, og redaksjonen trenger to eksemplarer.

Er det noen som kan hjelpe oss? R e d.

Løgn og forbannet dikt

Vi hadde engang en dikter som Emilie Flygare Carlén eller liknende, hun var svensk. Når en leser den overtorturerte Lauritz Sands harmdirrende innlegg i Morgenbladet får en inntrykk av at vi har fått en pendant: Lauritz Lygare Sandén. Han raser iveri fordi det er snakk om å slippe ut de siste politiske fanger i Norge, og peker med en bred gestus mot Danmark: Se på dem hvordan de protesterer mot slikt!

Denne selvbestaltede og veldekorerte nasjonalhelt har

fått avslørt et minnesmerke i Bærum, sier det. En flott medaljong på en av landets tallrike bautaer. Det skulle synes helt overflødig med slikt når mannen avslører seg selv til stadighet som landets første og største farisæer, som ved alle anledninger takker Vårherre fordi han er så meget bedre enn andre mennesker.

Det er den store trøst at fals vil slå sin egen herre på hals, også i dette tilfelle. Vi har allerede en flokk forhenværende gudebilder gående, nå sist Osvald. Det kan vel snart bli turen til han Lygar-Lauritz.

P. C. T.

NOE FOR DAGENS UNGDOM.

En journalist i Trinidad har gjort en sensasjonell oppdagelse. Et band har utpønsket et helt nytt instrument, som består av bare oljetønner. Disse er av forskjellig høyde og bunnen hamres ut til forskjellig tynnhetsgrad. Orkestret tallet seks til tolv mann og de hadde ingen andre instrumenter enn disse tønnene og sitt orkester hadde de døpt Ping Pong Steel Band. Journalister har bestilt en komplett oppsettning musikktonner og vil om kort tid glede den moderne nordiske ungdom med en musikkturné. — Det blir sikkert fullt hus til disse kulturkveler, og Beethoven kan gå hjem og legge seg.

In memoriam:

Erik Berge.

Atter er en av våre veteraner fra 1933 vandret bort. Erik Berge, Oslo, døde 25. februar, 65 år gammel.

Full av tro og idealisme gjorde han sin innsats for det som han fant å være sin norske plikt å arbeide for, og belønningen fikk han som så mange av sine feller i form av års innesperring og en ødelagt helse. Motgangens beger fikk han etter «frigjøringen» tømme mer enn de fleste. Men like rank, like ukuelig holdt han seg. Alltid hadde han et smil og et oppmuntrende ord til sine venner — selv da kreftene ebbet ut, og han forsto at han måtte ut på den siste reise.

Vi — dine kamerater — takker deg, Erik Berge, for godt vennskap, for det eksempel du ga oss på tro, offervilje og utholdenhet og fordi du aldri sviktet en tøddel av det som var sant og rett og som du mente var til ditt lands beste.

Vi er stolte over at vi kunne kalle deg venn og meningsfelle!

H. S.

Londonavtalene av 16. mai 1944 om Norges annen okkupasjon

Som viser at Londonregjeringen ikke var krigførende

I ukens kronikk i bladets nr. 4 sitertes Terje Wolds skremmende kringkasting om at «Russland, etter anmodning av den norske regjering i London vil delta i gjenopprettelsen av siviladministrasjonen og de rettslige forhold i Norge.» Det var meningen at denne fryktelige meddelelse skulle virke beroligende på gode nordmenn i Norge, overfor Sovjets forestående innrykning i Finnmark. Men det var dem som fant Londonregjeringens forhold likefram forbrytersk og de ble siden straffet for å ha uttalt dette offentlig.

I lys av hva der siden er hendt vil vel de fleste i dag være enig om, at hvis Wolds meddelelse var sann — hvis altså Londonregjeringen virkelig med vel berådd hu hadde invitert Sovjet inn i Norge med ovennevnte delikate kulturoppgaver — da hadde det vært en utilgivelig og likefrem forbrytersk utfordring til skjebnen. Dette så meget mer som det måtte være klart at Sovjets innrykning i Finnmark måtte føre til landsdelens ødeleggelse uten å forkorte stormaktenes krig med en dag.

Imidlertid var det neppe etter innbydelse fra emigrantregjeringen at Sovjet rykket inn i Nord-Norge. Den virkelige sammenheng forstår man når man leser tekstene til de tre overenskomster av 16. mai 1944 med henholdsvis Storbritannia, U.S.A. og Sovjet-samveldet om siviladministrasjon og jurisdiksjon i norske områder «befrikk av allierte styrker» (overenskomstene med de to førstnevnte land) eller «ved en sovjetrussisk styrke». Verdifulle opplysninger finner man i et par kapitler i historikeren Nils Ørviks bok: «Norsk Militær i Sverige 1943—1945».

De tre overenskomster gir seg i Utenriksdepartementets samling ut for å være av 16. mai 44. Ørvik skriver imidlertid (s. 179): «Norge hadde fra før avtaler med England og U.S.A., og 16. mai 1944 ble en slik avtale også undertegnet med Russland.» Sammenhengen er antagelig, at man våren 44 slett ikke tenkte seg at Russland skulle rykke inn i Finnmarken, og derfor sluttet okkupasjonsavtaler bare med Storbritannia og U.S.A.

Dette kan vi tenke oss at Sovjet har protestert mot, og så har London-regjeringen måttet late som om de to første overenskomstene ikke var i full formell orden, og har kamuflert forholdet ved en ny dato. Denne gjetning om årsaksforholdet støttes av den omstendighet at Terje Wold ikke nevner de to eldre overenskomster.

Tekstene til de tre overenskomster er praktisk talt like lydende, mutatis mutandis. De inneholder ingen direkte avtale om at norske områder skulle befris av allierte, henholdsvis russiske styrker, ennå mindre noen fullmakt fra London-regjeringen til medkontrahtentene. De forutsetter bare kort og godt, at slik okkupasjon vil finne sted, og forteller i innledningen at man har drøftet «forholdsregler som skal tas med hensyn til siviladministrasjon og jurisdiksjon på norske områder befridd ved alliert ekspedisjonsstyrke» (avtalen med Sovjet har «befrikk ved en sovjetrussisk styrke»). Så følger overenskomstenes viktigste bestemmelse, art. 1, som her siteres etter teksten i overenskomsten med Sovjet:

«1. I områder som er berørt av militære operasjoner er det nødvendig å ha for øye en første eller militær fase under hvilken øvestkommanderende for den sovjetrussiske styrke til lands må, i det fulle omfang som nødvendig gjøres av den militære situasjon, utøve det høyeste ansvar og den høyeste myndighet».

Allerede denne artikkel viser at London-regjeringen ikke var med som okkupant, og da heller ikke som krigførende. For hadde den vært med som krigførende, måtte etter internasjonal rett den lovmessige makt («L'autorité du pouvoir légal», Haag-reglementet art. 43) falle tilbake til landets regjering. — Men her, såvel som i avtalene med Storbritannia og U.S.A. er det forutsatt at hele den lovmessige makt tilfaller Sovjet, resp. England og U.S.A.

2 artikler av E. B.

Med andre ord: artikkelen inneholder ikke annet enn det som ville blitt gjeldende uten en slik artikkel. Den er overflødig forsåvidt, og dens betydning er blitt at den viser at London-regjeringen på forhånd gikk med på russisk enevelde. Terje Wolds tale om at russerne skulle «delta» er derfor kamuflering av sannheten. «En politiker er en mann som kjenner sannheten, fortolker den og gir den en bedre mening».

Hvor lenge skulle nu disse nye fremmede ha makten i Norge i stedet for tyskerne? Når skulle regjeringen få slippe til?

«2. Så snart som, i den utstrekning som, etter øverstkommanderendes mening den militære situasjon tillater det vil den norske regjering bli underrettet for at den skal kunne gjenoppta utøvelsen av ansvaret for den sivile administrasjon (uthevet her) med forbehold av slike spesielle arrangementer som måtte bli nødvendiggjort i områder av vital betydning for de sovjetrussiske styrker slik som havner, kommunikasjonslinjer og flyplasser, og uten at dette skal være til hinder for de sovjetrussiske styrkers utnyttelse av slike andre lettelsener som måtte bli nødvendige for føringen av krigen «til dens endelige avslutning».

Der er ikke noen bestemmelse om en eventuell tilbaketrekning av de fremmede okkupasjonsstyrker. Der skal være to «faser», den første med fullstendig fremmed overhøyhet, den annen med norsk ansvar for den sivile administrasjon, men selv dette bare der hvor ikke okkupanten vil beholde havner, kommunikasjonslinjer og flyplasser. Og det beror ganske på okkupanten, når han vil la den norske regjering utøve nevnte begrensede sivile administrasjon. Det er uforståelig, at London-regjeringen har kunnet underskrive noe

slikt. Her må stikke ting under, som vi ikke kjenner. Folket har krav på å bli gjort bekjent med London-regjeringens motiver.

De øvrige bestemmelser i overenskomsten er av liten interesse. De handler mest om detaljer vedrørende rettsvesenet og inneholder ikke noe som tyder på norsk overhøyhet. At norske domstoler til en viss grad skulle være i virksomhet er noe man også så under den tyske okkupasjon. Det samme gjelder norske myndigheters medvirken ved rekvisisjoner. Okkupantenes styrker skulle ledsages av norske liaison-offiserer, med-

lemmer av en «militærmissjon». Disse hadde ingen myndighet. Hver eneste bestemmelse viser at regjeringen ikke førte krig, og at den ikke skulle ha noen myndighet overfor okkupantene.

I Sverige stod på denne tid ti å tolv tusen av innsatsvillige glødende, velutrustede og veltrenede nordmenn under dekknavn «polititropper». — Hvorfor kom ikke disse med i slutfasen? Det var jo nettopp meningen med dem, at de skulle anvendes da. Hvorfor var alle anstrengelser for å få dem mede forgjeves, slik at bare et ringe antall av disse tropper fikk liv å gå til Kirkenes, men bare en god tid etter at russerne hadde besatt stedet?

Neste artikkel gir oss svar på disse spørsmål og anledning til å fastslå at sovjetrusserne, for ikke alltid å måtte svare «njet», ofte slett ikke svarer.

DET BEGYNNER Å SPREKKE

her og der og «frihetsheltene» blir avkledd litt etter hvert. Jeg har ikke hatt anledning til å følge med i alt som er hendt, men kan noen si meg, hva som var skyld i Aulabrannen og den sørgelige brann i klubbetskapet Harmonien i Trondheim? Den førstnevnte skal være oppklart, selv om forøvernes navn hemmeligholdes, men når det gjelder Harmoni-brannen, synes jernteppet å være nedrullet fremdeles. Det skumles riktignok, men intet sies høyt og tydelig. Og dog bør det ikke glemmes, at det var terrorfolkene som satte det i scene til skam og skade for hele landet. Det var uerstattelige kulturverdier som strøk med, men det var kanskje meningen.

Spørgeren.

TIL HERR REDAKTØREN AV FOLK OG LAND!

Det får være måte på å skrive så misunnelig om en så ærlig mann som herr høyesterettsdommer Ferdinand Schjelderup. Hr. Schjelderup var en ledende skikkelse i hjemmefronten under krigen og ingen har rett til å skjelle ham ut. Den «Tilskuer»en som skriver dette må i høyeste grad være nazist, men Schjelderup hjalp fedrelandet. De er vel nazist De også, og De svek fedrelandet. Feiging! Det står også at «Det har gjort ham vondt som

så mange andre der har lidd urettferdig — ikke minst N.S.-folk. Alle N.S.-folk fortjener å sitte i fengsel. De skulle helst sittet der De også!

Dere trodde vel da dere ble med i N.S., at dere riktig skulle bryske dere hvis tyskerne vant, men den gang ei!

Så håper jeg at De drar til Bloksberg med den N.S.-avisen.

Navnet Folk og Land passer ikke til en N.S.-avis.

Anonymt menneske.

Anonyme brev går oftest i pæpirkurven, men dette var ikke helt anonymt, fordi — noe vi formoder — avsenderens navn sto bak på konvoluttene.

Historieforfalskningen

Hr. redaktør!

Stortingsmann Erling Fredriksfryd interpellerte forleden om skolebøkene, disse bøker som er godkjent av Det kgl. kirke- og undervisningsdepartement, men som inneholder så mange falske og sjikanerende anførsler at endog Stortinget reagerte.

Vi har også et ord å si om denne sak, og det har vært gjort henvendelser til bemeldte departement om hvorledes det politiske rettsoppgjør har vært behandlet av hatefylte lærere, som har fått departementets velsignelse. En lærebok for skolen skal ikke være noe tendensskrift, men en objektiv fremstilling av faktisk viten om de ting som det fortelles om. Og her er det syndet meget i fremstillingen av NS virke og det etterfølgende rettsoppgjør. Vi skal samle på disse bøker og de skal for etterslekten komme til å stå som en skamstøtte over all ond-

(Forts. side 7)

Det var ikke annet å vente enn at der hos mange NS folk rett etter krigen hersket endel ideologisk forvirring på grunn av den orkan av affekter og oppdemmet animositet som føk over landet i tiden etter mai 1945. Samtidig økte den voldsomme propaganda mot oss og det Tyskland på hvis side vi rent ytre hadde stått i den store kampen. Riktignok var der også visse sannheter i propagandaen, og dette gjorde den dessverre så meget farligere for oss. Men det kan dog trygt sies at den store masse av NS folkene, i ihvertfall av dem som hadde en idémessig bakgrunn for sitt medlemskap i paritet, bevarte hodet ganske kaldt og klart, selv under trykket av maidagenes voldsomme reaksjoner mot oss.

Riktignok har det for oss som har fulgt litt med i det som foregikk, aldri vært tvil om at bak rettsoppgjøret sto en folkemening som i betydelig grad var inspirert og utgått fra en ganske bestemt krets, som det hadde lykkedes å få med seg ledende menn i alle land for å fremme sine planer. Etter de avsløringer som nå idag finner sted i U. S. A. under McCarthys ledelse, er det ingen tvil om at «rettsoppgjøret» etter krigen, såvel Nürnbergprosessen som Tokioprosessen, samt alle andre prosesser og rettsaker, var inspirert og iscenesatt av den internasjonale kommunisme i ledtog med andre mystiske mørkemakter med forgreninger over hele kloden. Det hele var et ledd i et rent systematisk arbeid for å undergrave og senere helt tilintetgjøre, ikke bare vår vesteuropeiske kultur, men all virkelig kultur og ordening som besto i verden utenom Sovjet-Russland, for deretter å gjøre all verden til et desto lettere bytte for verdensbolsjevismen. På denne bakgrunn synes jeg at det som har hendt for de enkelte av oss tidligere NS-medlemmer, må bli svært bagatellmessig. Dette betyr ikke at jeg er av den mening at uretten mot oss skal få gå upåtalet hen, og at vi skal slå oss tilro med og avfinne oss med den skjebne som er blitt oss tildelt på den måten at vi ikke tar til gjennmæle mot alt det som er prestert av løgn og urett etter krigen.

Overdriv ikke retthaveriet

Selvsagt er det en moralsk plikt for oss å stå fast på sannhetens og rettferdighetens grunn. Men dette må allikevel aldri forlede oss til altfor stor retthaveriskhet som lett kan ende i rene kverulantisme. Vi gjør oss ikke mindre om vi åpent innrømmer at også vårt system under krigen, slik det ble praktisert, var belemret med en rekke åpenbare feil, og at hver enkelt av oss heller ikke var feilfrie i våre vurderinger og handlinger. Den tyske nasjonalsosialisme, som våre motstandere så altfor lett har iden-

tifisert oss med i NS, var i altfor høy grad belastet med en farlig materialisme, slik som også Vidkun Quisling så klokt bemerket under sin saksbehandling i høyesterett. Den måten jødeforfølgelsene ble gjennomført på i Tyskland, må også enhver anstendig NS-mann ta avstand fra. Der forekom utvilsomt under «vårt» regime, eller rettere sagt det tyske regime, en rekke overgrep mot humanitære lover, som det bare er tåpelig å forsøke å forsvare. Vi vil stå så meget sterkere i vår kamp mot våre motstanderes overgrep mot oss, når vi samtidig er villige til åpent å innrømme og bestemt ta avstand fra enhver form for overgrep. Med våre folk, må jeg her også ta med alle som var på vår side i den store verdenskampen. Nettopp ved å ta avstand fra

Verdenssituasjonen idag og vårt standpunkt

Av Ørnulf Myklestad

umenneskelighet av enhver art, rent prinsipielt, så vil vi stå så meget sterkere, moralsk sett når vi går til angrep på våre motstanderes feilvurderinger og overgrep overfor oss og våre venner i andre land.

Når vi skal gjøre opp vår status pr. idag, og prøve å finne ut hva det er som rører seg i de tidligere NS-folk, rent politisk sett, så tror jeg i alle fall vi først og fremst skal slå fast at en temmelig sterk politisk tretthet gjør seg gjeldende sammen med en viss trang til nyorientering.

Overdriv ikke drømmen

De tidligere NS-medlemmer som går rundt med drømmer om et nytt NS parti med hird og brunskjorter, i ett og alt mest mulig lik det gamle partiet, de tror jeg utgjør bare en uhyre liten brøkdelt av medlemsstokken. Det er nettopp på dette punkt våre motstandere tar så skammelig feil. De tror at alle NS folk er mer eller mindre farlige nazister, som bare går og venter på en mulighet for igjen å komme til makten.

Jeg tror jeg kjenner stemningen blant de tidligere NS medlemmer så godt som noen, når jeg påstår at er det noe de fleste NS folk ikke kan tenke seg, så er det en renessanse for det som var under krigen. — Det er

passé. Selv om Hitler oppsto fra de døde, ville han heller ikke tjene det tyske folks beste hvis han startet der han slapp. Det Tyskland idag trenger, er en forsoningens og toleransens lederskikkelse, som kan bidra til å skape fred og fordragelighet mellom folkene og mellom de enkelte mennesker innen folkene. Utålmodige, rastløse og pågående krigslystne typer, har verden mer enn nok av fra før.

Tanken på fremtiden

På mange måter, kan det kanskje være grunn til å ta utviklingen med ro. For i større grad enn mange kanskje er klar over, ledes begivenhetene

ligere NS folk idag bør sette oss, eller i hvertfall etter fattig evne gjøre oss til talsmenn for. Det skulle forøvrig være helt i pakt med Vidkun Quislings universelle og stornordiske syn, — det som han i virkeligheten tok sikte på — slik at vi derved uten videre kan påvise en kontinuitet i vår oppfatning som vi i mange og lange år har gått inn for. Noe tysk verdensherredømme var det såvisst ikke vi gikk inn for. Gjennomgående tror jeg forresten at NS folk flest, har et langt romsligere syn på nasjonalitetsbegrepet enn de fleste av dem som var på den andre siden. Og dette mer romslige syn må seire i det lange løp dersom det overhodet skal lykkes å redde Vest-Europa fra å gå sin totale undergang imøte, — i hvert fall det Vest-Europa de fleste av oss som bor her setter pris på.

Furt ikke bort faren fra øst

Det finnes blant våre folk endel furtne individer, som mener at nå kan det være tilpass for «jössingene» — det er forresten ikke så mange «jössinger» igjen nå — å kjempe kampen mot bolsjevikene alene, siden de tidligere var med å hjelpe bolsjevikene med å slå oss. Jeg kan godt forstå disse menneskers syn, men i praksis holder det ikke. Nettopp det at vi var klar over faren fra øst, så tidlig og tok konsekvensen dengang av denne overbevisning, forplikter oss i til idag mere enn noensinne å være på vakt mot faren som nå er større enn før. Hva har våre falne frontkjemper ofret sitt liv for, dersom Sovjet-Russland nå plutselig skulle være blitt et så utmerket land at det ikke er verre enn Vesten? Hva blir da igjen av idéaler og holdning? Ja, hva har vi i det hele tatt kjempet for? Vårt politiske program var jo vel og bra. Men det er ikke nok å vise til. Programmet er idag på mange og vesentlige punkter foreldet. Det er noe helt nytt som må til. Noe nytt og på avgjørende punkter bedre.

At våre politiske motstandere i dagens Norge på en rekke punkter har kopiert vårt program, beviser ikke bare at vi har vært forut for vår tid. Det beviser i første rekke den evneløshet og absolutte mangel på forståelse av tiden idag, som gjør seg gjeldende blant dem. Da tror jeg heller at en mann som Dybwad Brochmann er inne på noe av det rette, hvis hans program bare kunne konkretiseres mere og gjøres litt mer praktisk og realistisk. Men meget taler for at vår verden må gjennomgå adskillige lidelser og elendighet før vi kommer så langt at politikken og samfunnslivet kan bli ledet over på det psykologiske plan, og menneskene, — de enkelte individer, blir det vesentligste, statene bare større tjenerne for individene.

Hva Quisling virkelig mente

Dette er virkelig et stort historisk mål, som er verd å gå inn for, og det nærliggende og realistiske mål vi tid-

Sovjet forblir Sovjet

Slik som forholdene nå engang ligger an i dag, må vi allesammen, selv om det er mot vår egen vilje, se helt realistisk på forholdene. Og hvis vi gjør det, kan vi ikke unngå å se den dødelige fare som truer fra Øst. Riktignok finnes det endel tåpelige mennesker som tror at Sovjet er blitt et nytt og bedre samfunn i dag enn det var før. Det motsatte er snarere tilfelle. Aldri har terroren vært mer raffinert og barbarisk, og aldri har undertrykkelsen av enkeltindividet nådd så umenneskelige brutale former som i våre dagers Sovjet-Russland. For enhver ærlig vesteuropeer og amerikaner, kan der umulig finnes noen som helst form for kompromiss med en slik barbarstat. La oss ikke av angst for en mulig bolsjevikkbesettelse av vårt land gjøre oss så små og dumme at vi ikke tør ta standpunkt i dagens aktuelle situasjon. Hvis russerne kommer hit, så kan allikevel ingen «pen» opptreden redde noen av oss fra Sibiria eller eksekusjonspelotongen. Det er bare en veg vi har å gå, og det er å gå inn for at Vest-Europas og Amerikas forsvar skal bli så sterkt at Sovjet kan bli slått før de når våre grenser. Alt annet er fantastier, bare umulige ønskedrømmer. — Selv en såpass realistisk tanke som en «tredje makt» bestående av Tyskland, Sverige og Spania, har i dag ikke lenger noen praktisk verdi. Den våpentekniske utvikling har gjort en slik plan fullstendig antikvert.

Farlige illusjoner

Det er også fullstendig tåpelig å tro at det nytter å komme til noen som helst forståelse med Sovjet-Russland. Det ville simpelthen være en forbrytelse mot Vest-Europas befolkning å stole på så meget som en eneste avtale med bolsjevikkene. Det er under alle forhold langt fornuftigere til enhver tid å holde seg for øye Quislings ord om at «bolsjevismen er ikke politikk, men organisert forbrytelse».

Stalin som regisor

Det er nå forlengst bevist at det var Stalin personlig som gjennom sine amerikanske redskaper Alger Hiss og Dexter White fikk den amerikanske regjering med Roosevelt i spissen til å godkjenne Morgenthauplanen, den totale kapitulasjon, etterkrigens «rettsoppgjør» etc. etc. Det er ingen grunn til å tvile på riktigheten av de avsløringer som i dag finner sted i U. S. A., og som til fullkommenhet viser at såvel Roosevelt som Truman, begge har vært villige eller ufrivillige redskaper for internasjonale krefter, hvis mål har vært et verdens-sovjet-herredømme. Det finnes også innen våre rekker folk som mener at McCarthy er

en umulig mann. De har i så fall forlest seg på de norske aviser, som alle uten unntagelser, er så venstreorienterte når det gjelder utenrikspolitik at det er mer enn besynderlig. Her står sikkert også bevisste, — meget bevisste krefter bak. La oss også her bevare hodet klart, og la oss være takknemlige for at det i hvert fall i U. S. A. finnes menn av typen McCarthy, som vil påta seg den utakknemlige jobben å være busemann og brandfakkell på samme tid. For han har unektelig laget brand i både de høyre og lyserøde rosers leir.

Avlytting av fortiden

I dagens situasjon, er det en fordel å være klar over at Sovjets hemmelige agenter arbeider over alt. Mange vestlige lands etterretningstjenester er sterkt gjennomsyret av kommunistvennlige elementer, som fremfor å foreta seg noe virkelig positivt for å avsløre kommunistinfiltrasjonen, er mer opptatt med å avlytte telefoner og åpne brever til forhenværende såkalte «fascister» og «nazister». Slike forhold er ikke meget betryggende i disse tider.

Tolerant, men årvåken

Vi må alle i dag ha klart for oss at alle innbyggere i Europa og Amerika, har en felles fiende, og det er bolsjevismen. Jeg er tilhenger av den mest utstrakte toleranse og forståelse mellom alle mennesker, og jeg ville for min del være en avgjort motstander av en «Moskva-domstol» etter en eventuell ny krig som ble vunnet av vesten, med etterfølgende henrettelse av Sovjet-Russlands ledende menn, i likhet med den barbariske hengning av den tyske regjering etter den siste krig. Henrettelser av en slagen fiende, danner intet solid fundament for en ny og bedre verdensordning. Når bolsjevismen er slått, hvis det da lykkes å slå den, må også alle tanker om hevn mot dens menn opphøre. Da må det gis alle positive krefter en sjanse. Vi må ha helt klart for oss at ikke alle ansvarlige mennesker i Sovjet-Russland er skurker, like så lite som neppe alle ansvarlige mennesker i Vest-Europa og U. S. A. er engler. Det siste blir man i alle fall til fullkommenhet overbevist om når man leser den motbydelige, ja likefrem barbariske lærebok for norske soldater «Veiledning i nærstridsteknikk», forfattet av en norsk løytnant (formodentlig kopiert endel etter en amerikansk lærebok) og anbefalt av en norsk general. Det er slike ting som denne boken, som bidrar til å ødelegge den moralske bakgrunn for hele kampen mot bolsjevismen, og i siste instans bidrar til at bolsjevikkmentaliteten seirer uansett hvem som vinner den militære kamp.

Lojal mot sin overbevisning

Jeg har med denne artikkel bare i hovedtrekkene villet skissere hvordan verdenssituasjonen fortoner seg for den som ønsker å se de faktiske forhold i øynene og ta sitt standpunkt.

La oss være helt realistiske. Men la oss samtidig være helt lojale i kampen mot bolsjevismen ellers, og aldri på noen som helst måte støtte bolsjevismens sak, hverken direkte eller indirekte. Det må for oss, sett under en større synsvinkel, ikke være avgjørende hvorvidt forsvaret skal stå under tysk eller amerikansk ledelse. Det avgjørende må jo i siste instans være at de dynamiske og progressive krefter i Europa og Amerika vinner kampen, og derved muligheten til å bestemme over folkenes fremtid. Det må aldri bli en kamp mot det russiske folk. Det russiske folk er et av de sunneste i verden i dag, takket være et enkelt kosthold for de store masser, og det vil derfor bety en verdifull tilvekst at også dette folk kan gå opp i det europeiske fellesskap. Forhåpentlig kan vi slippe en 3. verdenskrig i det hele tatt. Kanskje kan en omveltning i Russland fremtvinges med ganske andre midler enn krig, eller trussel om krig. Alene fremtiden kan gi svar på dette avgjørende spørsmål. I mellomtiden må vi på vår side holde hodene klare, og aldri glemme at bolsjevisme ikke har noe med idealisme i etisk høyverdig forstand å gjøre, men sprunget ut av rendyrket misunnelse, utilfredsstillet maktbegjær parret med nevrotiske, sadistiske tilbøyeligheter. Jeg har selv hatt anledning til å studere Sovjet-Russland på nært hold før krigen, og jeg tør påstå at det neppe finnes noe land på kloden hvor den sosiale ansvarsfølelse og medfølelse er mindre enn nettopp i dette «arbeidernes og bøndernes paradys». Når man nå i den siste tid har gått til å gi folket noe lempeligere kår, så er dette en dyd av absolutt nødvendighet, i det misnøyen overalt begynte å bli faretruende stor.

Nyorientering

Selvsagt er ikke alt bare bra på vår side heller. Både land i Vest-Europa, såvelsom U. S. A. rommer adskillige mindre heldige foreteelser, som det er vel verd å gå inn for å få rettet på. Men på tross av alle restriksjoner, så er der dog en himmelropende forskjell i Vestens favør på vurderingen og praktiseringen av det viktigste av alt, nemlig den personlige frihet.

La oss holde klart for oss at der i U. S. A. i dag foregår en gjennomgripende nyorientering, som ikke vil bli uten betydning for vår stilling i fremtiden. Det å ha bekjempet kommunismen under krigen (og før krigen) og i fellesskap med Tysk-

land, vil i fremtidens Europa være en stor ære. Den nåværende diskriminering av alle tidligere NS folk, vil etter hvert bortfall. Voldsomt sterke krefter både i Tyskland, Italia og ikke minst I U.S.A. er isving for å få omstyrtet Nürnbergdommene. Det er derfor heller ikke uten betydning det arbeid vårt eget Forbund For Sosial Oppreisning gjør. På lang sikt vil det nok vise seg meget verdifullt at man samler materiale som kan belyse tiden etter og under krigen. Men vi bør alle sammen nøye oss med å kjempe for å få sannheten og rettferdigheten frem. All tanke på hevn, eller straff for dem som har skadet oss bør vi la falle. Vi kommer meget lenger med toleranse og forsoning. La oss ikke under noen omstendighet gjøre oss like små som enkelte av våre motstandere har vært overfor oss.

Veien vi bør gå

Skal der kunne skapes muligheter for en ny og bedre verden, så må i første rekke all brutalitet, og alt som heter hat og hevnløst bortfalle. La oss åpent innrømme at vi selv ikke alltid var så helt feilfrie, og la oss legge en større målestokk på det som har skjedd, — la oss se det hele i et videre historisk og universelt perspektiv. Da blir det jo igrunnen bare bagateller alt sammen målt mot de lidelser og den elendighet som menneskeheten til alle tider har gjennomgått. Tenk på det russiske folks lidelser og savn under og etter revolusjonen i 1917, tenk på de lidelser Berlins og Londons befolkning måtte døye under krigen, og tenk på den stakkars befolkningen i Nagasaki og Hiroshima når president Truman etter inspirasjon fra Sovjethold, ga ordre til å slippe atom-bomber over disse to fullstendig forsvarslose byer. La oss fremforalt ikke være selvpoptatte, oppslukt av å slikke egne sår. La oss se fremover mot, et nytt og bedre samfunn. Og la oss møtes med alle fremskrittvennlige krefter i vårt eget og i andre land, tvers over gamle parti- og geografiske grenser, bidra til å bygge noe nytt og virkelig bedre, selv om vi i dag bare svakt kan skimte konturene. — — —

BENE VIXIT, QUI BENE
LATUIT.

Sentensen er charmerende, forførende
Og uskyldshvit blitt hvitere og hvitere
Og oversatt med: «Ro om rettsoppgjørene!»
Som ropes høyt av mange angstens bitere!

For når man skjuler lastene og lystene
I både tribunalene og kirkene,
Da blir det muligvis (?) litt mindre rystende,
At lovene er blitt — tilbakevirkende!?

I. Gh.

Sankt Olavskorsets ROS

Fire artikler av O. J.

IV.

Vi bebudet i siste artikkel at vi ville se på molybdenproduzenten, direktør S. T. Sverre ved Knaben Molybdengruber nær Flekkefjord. Vanadium og molybden er sannsynligvis like hyperkrigs-viktige stoffer til fremstilling av kvalitetsstål, men for direktør Sverres vedkommende er å merke at Knaben gruber var igang ved invasjonen — der dreiet det seg ikke, som ved Bjørkåsen gruber, om gjenopptagelse av en nedlagt, under ordinære konjunkturer ulønnsom produksjon. Sverres forhold skulle forsåvidt være adskillig mindre graverende enn Schjelderups. Når han allikevel kom under tiltale kan grunnen ikke være en annen enn at han bare var halv-prominent.

Som nevnt er molybdenglans hyperkrigs viktig, den anvendes ved fremstillingen av ka-

nonstål og som katalysator ved fremstillingen av syntetisk bensin. Tyskerne har ingen molybdengruber. 2/3 av kapitalen er på svenske hender. Grubene hadde etter invasjonen store vanskeligheter på grunn av pengemangel og med tilførselen av levnedsmidler. Var de gode nordmenn og utmerkede mennesker i Nevnden for Industri og Omsetning av den mening, at det var i norsk interesse at disse vanskeligheter ble løst ved at produksjonen fortsatte ved tysk hjelp, og at tyskerne fikk det krigsviktige produkt? Ja, slik ser det ut. I Nevndens møte 10 mai 40, som ble ledet av Herr Schjelderup, opplyste kontorsjef Rogstad at «Tyskerne er meget interessert i kjøp av molybden fra Knaben og har påtatt seg å ordne med de produksjonen forbundne vanskeligheter — (kraftmangel, bensinmangel,

mangel på arbeidshjelp)». Dette fremkom etter sammenhengen som en oppmuntrende meddelelse, og hverken Herr Schjelderup, som ledet møtet, eller medlemmene reagerte. Og her forelå ikke engang den sedvanlige motivering: arbeidsløshet. Nevnden har allikevel sett med glede på at denne krigsviktige produksjon kom igang igjen, selv om den kom fienden tilgode. Og den skriver i en utredning 15 15 mai 40: «Produksjonen i A/S Knaben molybdengruber ved Flekkefjord gjenopptas nå ved tysk hjelp. Bedriften har vanskeligheter særlig på grunn av pengemangel, og tilførsel av levnedsmidler.» Punktum. Merk: Tysk *hjelp*, ikke tysk ordre.

Ifølge Statistiske Sentralbyrås «Utsyn» har «malmforkomsterne ved Knaben Gruber vært blant de viktigste innen det tyskkontrollerte område.» Anlegget var da også gjenstand for særlig oppmerksomhet fra vestmaktens side. Der var etter overenskomst med exilregjeringen luftangrep på grubene 3.3. og 16.11. 43, siste gang samtidig med angrepet på Vemork. Dette betyr at Knaben hørte til de virksomheter som ydet *ganske*

særlig krigsviktig bistand til tyskerne. Produktet var i klasse med *tungt vann*.

Tyskerne anså bedriften for å være så viktig for deres krigsproduksjon, at de allerede i 1940 tok skritt til å forsvare den. De plaserte der 1000 mann til luftskyts, 150 sabotasjevakter, tysk alminnelig politi og egne avdelinger av Sipo.

Det var mange krigsviktige bedrifter som produserte for tyskerne etter samarbeid med eller formidling av Administrasjonsrådet eller Industrinevnden. Således Kongsberg Våpenfabrik. Ved slike bedrifter trengtes etter befrielsen syndebukker. Ved Knaben valgte man — som ved Kongsberg — ikke en av dem med det største ansvar, men derimot — som ved Kongsberg — bedriftens administrerende direktør. Denne var ikke som han ved Kongsberg — medlem av NS, og han ble *ikke* dømt, — men det ble han ved Kongsberg. Direktør Severin Sverre ved Knaben Gruber hadde ifølge tiltalebeslutningen «arbeidet under de tre første okkupasjonsår i nær forståelse med tyskerne for å påskynde utvinningen av det krigsviktige molybden som for

største delen gikk til Tyskland.» Han ble enstemmig frifunnet av lagmannsretten. Han hadde etter rettens mening tildels opptrådt uheldig og ubesindig, men ikke gjort seg straffskyldig.

I mai 43 trengte Knaben cement til gjenoppbyggingen og krevet til dette 33,5 ton. Kravet ble fremført til Forsyningsdepartementet gjennom Rikskommisariatet som anførte at det var særlig presserende og bad det behandlet utenfor tur. Direktøren i avdelingen for industriforsyning, J. Hestenes — en god patriot og medlem av NS — saboterte allikevel kravet og ekspederte det, tross adskillig påkrav, først i august. Dette var en av de saker, som senator Otte i sept. 43 anførte i sin skarpe klage til Quisling og over NS forsyningsministeren og hans NS medarbeidere. Det er vel overflødig å tilføye, at patriot Hestenes fikk flere års tvangsarbeid.

Det var ingen som svarte direktør Vogt, da han 25.4 49 spurte i «Nationen», hvor langt ned på skråplanet norsk rettspleie er kommet? Vi har ved denne serie artikler villet gi et bidrag til svar på dette latente spørsmål. Hvis tanken

JOAO DAS REGRAS

En «ny» rett

Autorisert oversettelse for Folk og Land

6

d) «DE TILTALTES INN-RØMMELSER».

Hver og en av de anklagedes holdning, måten disse folk ble behandlet på og ble forsvart i retten, krever en særskilt og kritisk behandling lenger frem i boken. Men i slutten av denne artikkel er det allikevel nødvendig å fremkomme med følgende bemerkning:

I rapportene fra de Alliertes presseagenturer og korrespondenter så man en tydelig bestrebelse for å gi et inntrykk at de tiltalte hadde forsøkt å fralægge seg ansvaret for sine handlinger. Dette kunne man også iaktta i de resymeer som var bestemt for den portugisiske presse. I virkeligheten innledet alle de 22 anklagede — uten unntagelse — sine forklaringer med å

erklære at de overtok det fulle ansvar for alle de lover eller ordrer de virkelig hadde gitt. Dette gjelder i særlig grad ministrene og de militære sjefer, som hadde opptrådt på en mønsteryldig måte overfor sine underordnede. Et særlig typisk eksempel på en slik holdning ble gitt av Hitlerjugends tidligere fører, Baldur von Schirach, «som hadde skjult seg i Tyrol da krigen sluttet og som overga seg frivillig til amerikanerne for å forhindre at andre ble gjort ansvarlige for utførelsen av hans ordrer». (Reuter, 17. 7. 1946).

Det er jo soleklart at i en autoritær stat, hvor som følge av folkets frivillige lydighet all autoritet samles i førerens hånd, der vil (slik som tilfellet var med Hitlers Tysk-

land) et utall handlinger og ordrer utgå direkte på hans initiativ og befaling, fordi han på samme tid er øverste sjef for staten, regjeringen og «Wehrmacht». De tiltalte kunne ikke gjøres ansvarlige for dette.

Når oppgjørets time er inne med den bolsjevikiske verdensfiende, da vil de land som er opphavet til den «nye folkerett» i Nürnberg bli tvunget til å forstå hurtigere enn de hadde ønsket den påtrevende nødvendighet av bestemte autoritære forholdsregler, slike som i Nürnberg ble stemplet som «krigsforbrytere».

Da Adolf Hitler, ledet av europeisk ansvarsfølelse, den 6. oktober 1939 på nytt tilbød Vestmaktene, England og Frankrike, fred, forståelse og vennskap, ytret han noen ord som først nu, takket være teaterprosessen i Nürnberg og Europas katastrofale stilling, får sin fulle historiske betydning.

«I disse dager leser jeg allerede i visse aviser at ethvert forsøk fra meg på en fredelig ordning av forholdet mellom Tyskland på den ene side og

England og Frankrike på den annen er utelukket, og at et forslag i denne retning bare beviser at jeg fylt med redsel ser Tysklands sammenbrudd for meg, og at jeg fremsetter det av feighet eller dårlig samvittighet.

Når jeg til tross for dette meddeler mine tanker angående dette problem, da påtar jeg meg følgelig å spille rollen som kujon eller som et fortvilet menneske i disse folks øyne. Dette kan jeg imidlertid gjøre, fordi historiens dom gudskjelov ikke vil bli skrevet av disse ynkerdige skriblere, men vil stå fast på grunnlag av mitt livsverk. Og endelig av den grunn at det er meg totalt likegyldig hvilken oppfatning disse menneskene måtte danne seg om meg.»

Det er ikke nødvendig å være profet for å kunne forutse at historien, som ubestikkelig dommer, en vakker dag vil komme til å dømme strengt i saken «Lex Nurembergensis» og foreta de uunngåelige revisjoner som trenges.

TREDJE KAPITEL

«It seems that the defence is trying to prove that other peoples have committed brea-

ches of international law. That is quite irrelevant!»

Sir David Maxwell Fyfe («Observer», 24. 2. 46.)

I de siste innlegg, og særlig ved domsavsigelsen, fremhevet anklagerne og dommerne i Det Internasjonale Militærtribunal med en iherdighet som virket påfallende at de tiltalte hadde hatt grundig anledning til å forsvare seg overfor de av aktoratet fremsatte beskyldninger. De langvarige rettsforhandlinger ble påberopt som bevis for domstolens vilje til å opprettholde en «upartisk objektivitet», og den forsøkte å overbevise verden om at til tross for disse ti måneder med rettsforhandlinger hadde det ikke vært mulig for de tyske forsvarere å renske de tiltalte og de «forbryterske krigsorganisasjoner» for de «barbariske forbrytelser» som «den sivillserte menneskehet med forferdelse hadde stiftet bekjentskap med under rettsforhandlingenes gang»... Ved på denne måten å fremstille teaterprosessen i Nürnberg som et «mønster på fritt forsvar», ga den amerikanske hovedanklager, dommer Jackson, et

Vi var i fengsel og du så til oss

Guri Flottorp 70 år

Fylkesskolelærerinne Guri Flottorp, Snaretmo, st., fylte lørdag 20. februar 70 år. Guri Flottorp ble etter lærerskole i Elverum ansatt som fylkesskolelærerinne i Vest-Agder.

Hun var glad i og ivrig opp-tatt av dette ungdomsarbeidet. Men sykdom brøt av hennes virke altfor tidlig.

Gjennom årene siden har Guri Flottorp ofret seg for sine medmennesker. Det har vært kristent ungdomsarbeid eller misjonen, men aller mest hjelp til dem som på en eller annen måte hadde det vondt.

Sammen med søsteren Rakel, har Guri Flottorp de seinere årene gått inn for et omfattende sosialt hjelpearbeid. Midt blant navn som Kristian

er å skaffe ro om denne side av rettsoppkjøret ved å pynte opp «de prominente» og «utmerkede mennesker» med Olavskors, vil man bli skuffet. Temaet krigsprofitering og likhet for loven har hvilet en stund. Det er nå provosert frem. Man vil få høre mer om det og om tyskernes «beste hjelpere» i næringslivet.

slags slagord til sine meningsfeller i den internasjonale presse ved følgende ytring i sin avslutningstale:

«Fremtiden behøver ikke å stille dette spørsmål: — Hva ville nazistene ha kunnet si til sitt forsvar?

Alt hva de ville kunne ha sagt, hadde de adgang til å si!»

(Det avsluttende foredrag, 26. 7. 1946.)

Denne kategoriske uttalelse var i sitt innhold diametralt motsatt det som ble hevdet av en av de mest prominente «krigsforbrytere», riksmarskalk Göring:

«I sine avsluttende innlegg har anklagerne behandlet forsvarerne og bevisligheter som om de var fullkommen unyttige. De beedigede vitneutsagn ble betraktet som absolutt sanne når de tjente aktoratets formål, men representerte de et slag mot de fremsatte beskyldninger, ble de betraktet som mened. Denne fremgangs-måte er primitiv og danner ikke noe grunnlag for en dom og for fremleggelsen av bevis.»

(Görings siste innlegg, den 31. 8. 1946.)

En så skrikende divergens i oppfatningen av prosessen for-

Schjelderup, Gabriel Moseid og mange andre sannhetssøkere, lyser det en egen charme av Guri Flottorps navn. Uten noen forhåndskjennskap til rettsvirvaret etter 1945 eller til noen av de uhyggelige skadevirkningene dette fikk for heim og familieliv begynte plutselig Guri Flottorp og søsteren hennes et omfattende arbeid for å gi våre folk friheten og eksistensmuligheten tilbake.

På tvers av hat og hevn og fariseisme kom plutselig et kjærlighetens innslag fra stasjonsbygda i Lyngdalen.

Brev fant fram til celler og brakkerom. Landets styrende ble minnet om sitt ansvar og sin plikt i brev og ved samtaler. Og hun har oppnådd resultater.

Lørdag går mange hilsener til frk. Flottorps heim på Snartemo. Og hun skal vite at tuseners oppriktige takk vil strømme mot henne fra alle landets egne.

Hun har vært mye syk under sitt arbeid, men har ikke gitt opp. Hennes livssyn er

plikter alle upartiske jurister til å søke sannheten, til med oppmerksomhet å granske de rettsprinsipper som de tyske forsvarere var underkastet, hvis man da ikke vil nøye seg med å gjøre seg opp en mening på grunnlag av aktoratets kommentarer.

Resultatet av en slik undersøkelse vil være desto mere opplysende jo sikrere det er at de kilder man øser av utelukkende innskrenker seg til stoff i den allierte presse, til offisielle innlegg og avis-kommentarer. Noen uavhengig tysk stemme har jo ikke eksistert. De bemerkninger vi her kommer med og som vi fremlegger for leserne — i første rekke for juristene — er fakta som ikke kan bestrides av et eneste menneske! De vil ikke kunne benektes, hverken av et gigantisk propagandaapparat eller av millioner kilo metall-typer. Det er kjensgjerninger som før eller senere vil finne sitt sikre auditorium når en gang historien — og med den den sanne rettferdighet! — tar opp igjen den hevndikterte Nürnberg-dom.

Leserbrev

(Forts. fra s. 3)

skapen og all forfølgelsen. Riktignok streiker lærerne i dag mot samfunnet og hjemmene etter rebusen: Feil mann strid kvinne fell, men vi skal love ikke å streike, når det er tale om å påvise uhyrlighetene i de lærebøker som representanter for disse streikende har belemret skolene med. — Send derfor eksempler til vårt forbund, som sikkert vil ta seg av dem.

Far til fire.

Hos tusefolket

Jeg låner titlen hos F. Chr. W. i Dagbladet. Han forteller om en bok, «Livet på «Bredtvedt» i 1942. Gisler og sikringsfanger. — Trykt som manuskript», som skal være utkommet i disse dager og som henvender seg til dem som var på Bredtvedt sommeren og høsten 1942. De hadde det i virkeligheten ganske godt disse fangene tross restriksjoner av forskjellig art og tross vokterne som var temmelig tarvelige, sier F. Chr. W. Odd Hølaas kaller dem «tusefolket» — «de var psykopater og forbrytere, utskuddenes utskudd». Nils Johan Rud kaller dem «apene»

enkelt og sterkt. Det rommer bare ett ord: Kjærlighet.

Vi takker og ønsker framgang. Overfor din innsats er vi små.

Mange venner.

Innenfor denne artikkels ramme er det imidlertid umulig å behandle dette emne inngående. Vi ser oss derfor tvunget til å redusere resultatet av en grundig analyse av Nürnberg-prosessen til noen kortfattede kommentarer.

Prosessene varte ikke så lenge at de tiltalte kunne få anledning til å forsvare seg. Saken var at «regissørene» av dette hevntribunal trengte langvarige skinnmanøvrer for å avlede massenes oppmerksomhet fra den totale fiaska med hensyn til en rettfærdig fred, — en fred som de hadde lovet på tross av av n over et år daglig ført hatefull propaganda mot det tyske folk.

«Prosessene mot krigsforbryterne» var ikke noe «eksempel på den demokratiske rett til et fritt og uavhengig forsvar», den var — ganske tvertimot — en i rettens historie uhørt og sammenhengende rekke med brudd på rettslige prinsipper og i forbindelse dermed oppstabling av hindringer for de tiltaltes forsvarere.

Fortsetter i neste nr.

og skipsreder Schönning sier «Skikkelige fangevoktere behandlet oss pent, og pøbelaktige meget dårlig. Pøbelen var i avgjort majoritet.»

Det er ikke min mening å unnskyldte de mange dumheter som ble begått den gang, men jeg vil bare minne om at det ikke var det ringeste bedre, da Vi kom inn i gjemfrontens konsentrasjonsleirer. På mine kanter av landet bestod vaktene for 60 pst.s vedkommende av kommunistiske landstrykere som var rømt over til Sverige for å unngå skatte-trekk, oppfostringsbidrag o. l., som en fotbitret «jøsning» engang sa. Resten hadde reddet seg fra tyskerarbeide de siste måneder. Jeg minnes en dag, da en eldre mann, en byggmester, ble bragt inn i leiren. En av vaktmennene løp da opp og gjemte seg. Dagen etter møttes allikevel de to, og byggmesteren satte da i å le: Nei, men er du her da? Jeg trodde du var satt inn sammen med alle de andre tyskerarbeiderne fra bygda. Men forresten — du var ingen dugelig arbeider. Du likte bedre å dra opp ølflasker for tyskerne og godgjøre deg med slantene. Se til å pakke deg vekk før jeg sier noe mere.

Og slik var det i mange tilfeller. Vi kjente dem jo, og vi kjente også deres herrer. Vi så dem ved deres eget spisebord. Tussefolket, sier hr. Hølaas. Vi sier griser, for verre griseri har ikke jeg sett enn når disse våre herrer skulle ha mat. Og deres klær og gevær, det trosset enhver beskrivelse. Rot, rot og bare rot, men så var da heller ikke deres overordnede noe å ta eksempel av. V a r det noen, så benyttet de første anledning til å komme seg vekk fra denne jobben.

Vi kan også skrive bøker om «tusefolket». Og vi har da vel så meget humor igjen at vi kan samle noen av disse minner og bringe smilet tilbake på mange ellers stivnede lepper. Jeg ser tid om annen noen av mine tidligere fangevoktere. De smyer seg fortsatt om hjørnene for å kapre en troskyldig mann for litt kaffe og mat. A-regjeringen har sørget dårlig for sine slaver, men skammen blir ikke mindre for det.

Trøndelag i februar.

Luseslukkeren.

ALLEREDE NOE.

Den franske utenriksminister Bidault gå før sin avreise til Berlinerkonferansen en lunsj for de vestlige diplomater. Ved kaffen var det en amerikaner som spurte ham: Hva venter De nå av denne konferansen, M. Bidault? — For noen tid siden, svarte han, traff jeg på gaten en av min kones venninner, en sjarmerende dame som i noen tid hadde skrantet og som nettopp var kommet ut fra klinikken. Hvorledes går det nå, spurte jeg henne. Takk, svarte hun med et smil. Nå da jeg vet hva som feiler meg går det bedre... Ser De, kjære venn, hvis vi bare kan nå så langt i Berlin, at vi kan få konstatert hva det egentlig er verden feiler, så er det allerede store ting.

U R

I vekkerur, stueur og kaminur fører jeg det beste som kan oppdrives, nemlig

— **Junghans**
VEKKERUR

fra kr. 19.— til kr. 32.—.

REISEVEKKER

i skinnetui til kr. 54.—

KAMINUR (bordur)

fra kr. 179.— til kr. 331.—

STUEUR

fra kr. 182.— til kr. 280.—

ARMBÅNDSUR

kommer ennu meget uregelmessig, men jeg fører alle de kjente merker — Omega, Tissot, Longines, Cyma, Certina, Revue etc. Skriv til meg og oppgi prisklasse De ønsker i ur, og jeg skal ta ut ett som De skal bli tilfreds med. Dette er en tillidssak men lesere av denne avisen kan være sikker på reell behandling.

R. Gjessing

Urmaker
DRAMMEN

Skrivemaskiner

«OPTIMA»

Portable m. koffert. 1 års garanti, kr. 515.— netto. Tysk toppkvalitet. Avbetaling inn rømmes. SVERRE JACOBSEN IIseng.

Kommisjonærer

som ennu ikke har sendt vårt blad sluttoppgjør for 1953, bes gjøre dette straks.

Benytt postgiro 16450.

FOLK OG LAND's
eksped. & kassakontor,
Kierschowsgt. 5, Oslo.

Kyllinger

Bestill Deres kyllinger nu.

Hv. It. Vanlige priser.

STAAKKAN

Melum pr. Skien.

Telefon Dolva sentral.

Til abonnentene!

Hvis De før eller siden ikke skulle få avisen i posten, bes De underrette ekspedisjonen omgående.

FOLK OG LAND
Kierschowsgt. 5, Oslo.

Ingen våget

(Forts. fra side 1.)

bert og farlig å handle mot sin samvittighet.

Av ennå større interesse er en kronikk i Politiken 29.1. d. a. av landsrettssakf. Wilfred Christensen som skriver om «rettsinstinktenes skiftende stemninger». Høyst sannsynlig var det folkets rettsinstinkter som i sin tid krevet Barabbas fri og som krevet La Guillotine oppstillet i Paris' sentrum, sier han. Og hvem kan bestride at Ghandi og Bernadotte ble ofre for visse elementers rettsinstinkter? — Etter en høyst interessant utredning av rettsfølelse og rettsinstinkt kommer han inn på «krigsforbryterne og landsvikerne». Vi siterer:

Nu ble det sagt åpent og freidig i Folketinget, at rettsoppgjøret etter besettelsen hadde slagside. Skade, at ingen våget å rope Vakt i Gevær i 1945 og 1946. Så kunne denne slagside muligens vært unngått.

Men hvorfor fikk rettsoppgjøret slagside? Hvorfor satte vi den plett på dansk rettspleie å gi straffelover med tilbakevirkende kraft? Vi hadde jo en utmerket straffelov, som på full forsvarlig vis kunne gjøre opp med besettelsestidens uhyrligheter. Hvorfor skruet man med den ene hånd straffene i veiret, mens man med den annen hånd ga 50 pct. i rabatt? Hvorfor henrettet man noen og lot andre leve? Og hvorfor åpner man nu fengselsportene for noen før tiden, mens man beholder andre inne sperret?

Er grunnen ikke den, at vår rettspleie i de senere år i altfor høy grad har vært henvist til å dømme etter lover, som er inspirert av folkets såkalte rettsinstinkter.

Man ga straffelover med tilbakevirkende kraft, fordi folkets «sunne rettsfølelse» krevet mer, enn gjeldende straffelover kunne gi. Og man henrettet, da folket krevet blod, og stanset, da folket hadde fått nok. Og man strammet og løst straffeskruen etter rettsinstinktenes stemninger.

Mon ikke det burde bli straffelovgivningens oppgave i fremtiden fortrinnsvis å forme sine lover i en atmosfære av kjølig objektivitet og de fullbyrdende myndigheters oppgave å handle uten inspirasjon av folkets rettsinstinkter og kun etter en objektiv vurdering, når alle momenter er belyst fra begge sider. For det må man gjøre seg klart, at folkets «sunne rettsfølelse» oftest har sine røtter i den selvopplevede aktive deltagelse det være som gjerningsmann eller offer. Og derfor lider denne rettsfølelse fare for å bli følelsesbetont og kreve ytterligheter det være seg av strenghet eller mildhet.

Disse korte utdrag forteller oss om, at det i Danmark tross all organisert hetz er en voksende erkjennelse av rettssviket. Riktignok lar folk seg ennå hisse opp til blodtørstighet av krefter som kommunistene og motstandsbladet «Information», hvis eksistens synes for en stor del å bygge på hatet og hetzen, men den sunne fornuft melder seg etterhvert. Og på tross av Dagbladet og Morgenbladet og typograf Løberg vil også mannen i gaten her i landet snart komme til å gi sitt besyng med om det vettløse i hev- og hatpolitikken, som tross alt ikke lenger er i kurs hos besindige mennesker. Det avhenger av oss selv når dette «s n a r t» skal komme til full utfoldelse.

Gode og dårlige . . .

(Forts. fra side 1.)

banen og den sønnenfor liggende Sjødalen. Over Oallavagge, sønnenfor vannskillet mot Sjødalen kunne de ha kommet seg over Norddalen til Skjømen, men vi ville i så fall være blitt kvitt dem i Narvik og denne bys hinterland, og om dette ikke egentlig ville være kapitulasjon, ville det ha vært en retrett ikke ulik en flukt. Den 14de april 1940 var ikke Hitler særlig høy i hatten. Hans krigsskip lå på bunnen av Rombaksfjorden og den eneste forbindelse, han hadde med sine tropper mellom Narvik og den svenske grense, var gjennom luften, og det var en temmelig skrøpelig forbindelse. Han må ha oppgitt ethvert håp om å holde Narvik, siden han ga ordre til evakuering med marsj sydover. Han var reverenter talt begynt å bløte buksene, og gode kjøpmenn og forretningsfolk kunne i denne situasjon ha avtvunget ham vidtgående innrømmelse. De ville i et hvert fall kunne ha berget de norske territorier vestenfor Vestfjorden og nordenfor Ofotfjorden. 14de april 1940 ville ha vært det psykologisk riktige tidspunkt for en handel med ham. Etter gjennombruddet på Vestfronten og erobringen av Paris er det sannsynlig at han er blitt adskillig høyere i hatten, enn da han ga befaling til retrett.

Oslo, 10.2. 1954.

Gustav Heber.

Hvordan en eventyrer blir spion

Overkonstabel Becker fikk sin utdannelse ved NS-politiskolen i Kongsvinger

Den for delaktighet i Asbj. Sundes spionlige arresterte overkonstabel ved Møllergaten 19 viser seg å være Harald Otto Cyril Becker. Han fikk sin utdannelse som politimann ved NS-politiskolen i Kongsvinger under okkupasjonen.

En som kjenner Becker godt fra den tiden han var i Kongsvinger forteller at Becker var litt av en eventyrer. Han var helt blottet for politiske interesser, og han gikk på politiskolen nærmest fordi han syntes det var noe som passet for ham. Etter å ha bestått sin eksamen ved politiskolen ble Becker plassert i Trondheim, men ble forflyttet til Oslo og ble satt til vakt på Møllergata.

Et eventyr fra okkupasjonen

Her hendte det en dag Becker kom på vakt at en av fangene rømte. Det ble ropt: Stopp tyven!, og Becker sto slik til at han fikk godt drag på rømlingen med køllen, som han trakk i en fart. Rømlingen gikk i bakken og måtte legges inn på Ullevål sykehus. Som belønning for sin raske opptreden fikk Becker jobben med å være fangevokter for rømlingene på sykehuset.

Dermed utvikler historien seg: Rømlingen var satt inn for et sykkeltyveri, men hverken tyskerne eller det norske politiet visste at sykkeltyven var medlem av Asbjørn Sundes kommunistiske motstandsbevegelse. Det ble imidlertid Becker underrettet om en dag, da han holdt vakt på Ullevål over fangen. En ukjent mann opsøkte ham og fortalte at politiet her nok hadde faket en viktigere person enn en simpel sykkeltyv. Samtalen utviklet seg — og ble antagelig fornyet senere, for snart kom det på tale å få fangen ut av sykehuset. Becker var med på å legge planene for den nye rømningen og en natt forsvant fangen fra Ullevål. Becker måtte følge med på flukten, da han hadde ansvaret for fangen. Han fikk valget mellom enten å bli sendt over til Sverige — eller å slutte seg til Sundes illegale organisasjon. Becker valgte det siste og gikk «i dekning» herhjemme. Som medlem av den-

på ranet i Modum Sparebank, der 150 000 kroner forsvant, er ikke på det rene, men Becker var med på mange av Sunde-organisasjonens kup i denne tiden.

Det ser ut til at Asbjørn Sunde har hatt hånd- og halsrett over Becker også etter at han kom inn i det legale politiet i Oslo, skriver Hedemarkens Amtstidende.

— Oswald —

Så er altså Oswald arrestert. Ham som tyskerne ville gi 50.000 for å få tak i. Det norske politiet ga ikke 5 øre for ham. Det er alltid kjedelig når det blir skandale i familien. Fasaden ramler sammen. Offentligheten får vite ting som egentlig bare skulle høre hjemme på kammerset.

Det var umåtelig stas med Oswald ved frigjøringen. Han var den store nasjonalhelt. Men nå vil de ikke kjennes ved ham lenger. Ja, Verdens Gang er rett ut sagt infam. De skriver at Oswald slett ikke har tilhørt familien. Han opererte alene. Hadde hverken med mil.org. eller hjemmefronten å gjøre. Men de forteller at han engang under krigen henvendte seg til mill.org. og bad om å få noen våpen. Han fikk det. Men så en mørk natt gikk Oswald og hans menn likeså godt

hen og stjal hele mil.orgs våpenlager. Det er derfor boken hans heter «Menn i mørke». Oswald mente øyensynlig at våpnene ikke gjorde noen nytte når de lå på lager. Og nå antyder avisen at politiet muligens vil se ham litt etter i sømmene vedkommende hans virksomhet under krigen. Det har Scharffenberg forlenget oppfordret til. Men hvem har tatt hensyn til Scharffenberg? Og så skriver bladet videre at det var adskillig skryt i boka hans. Men her må det være noe galt. For skryt er det billigste av alt. Men Oswald opplyser at han har tjent 32 000 på skrytet. Men det nasjonale skrytet er kanskje dyrere enn det andre?

Reinv.

Britannia Hotell

DRAMMEN

Den beste tid!

Den beste tid for rensning er nu. Om våren har det vært å stå i kø eller snu. Noen lærer aldri — gjør du?

SIGBJØRN DAHL - Skien.
Kjem. renseri.

Årsoppgjør

revisjon, bokføring.
Revisor Arne Gausdal.
Tlf. 33 38 08 — Oslo.

Overrettssakfører Ketil Harnoll

Munkedamsv. 5, Oslo
Tlf. 42 21 30

O.r.sakfører

SOLVEIG STANG
Alm. praksis.

Bokføring, Mangfoldiggjøring (Stensilering).
Konferanse etter avtale.
Tlf. 37 96 26, Bentsebrugt. 16c.
opp. A. II. Oslo.

Benytt HÅNSKOMAKEREN i Neberggt. 15 - Oslo

Tannlege Maamoen

Hansteensgt. 2
Tlf. 44 36 99

Tannlæge

MARTIN KJELDAAS
Hansteensgt. 2
Tlf. 44 75 54

FOLK OG LAND

Utkommer i Oslo

Redaksjon: Postboks 1407, Oslo
Telefon 55 76 56

Ekspedisjon: Kierschowsgt. 5,
Oslo — Telefon 37 76 96

Løssalgpris: 40 øre

Abonnementspriser:

Kr. 16, pr. år, kr. 8, pr. halvår
Sverige, Danmark: Kr. 20, pr. år,
kr. 10 pr. halvår

Utlandet forøvrig: Kr. 24, pr. år,
kr. 12 pr. halvår

I nøytralt omslag kr. 30,— pr. år
kr. 15,— pr. halvår

Annonsepris: 32 øre pr. millimeter
over en spalte

Bruk postgirnr. 16450

Sambandstrykkeriet A/S — Oslo